

ת"פ 37472/05/18 - יצחק קריספיל נגד הוועדה המקומית לתכנון ובנייה טבריה

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

עתפ"ב 37472-05-18 קריספיל(עציר) נ' ועדה מקומית לתכנון טבריה העליון
לפני כבוד השופטת תמר נסים שי
המערער יצחק קריספיל

נגד
המשיבה
הוועדה המקומית לתכנון ובנייה טבריה

פסק דין

1. לפניי ערעור על הכרעת דינו של בית משפט השלום בבית שאן (כב' השופט אדהם ספדי) מיום 13.7.17, במסגרתה הורשע המערער בעובדות כתב האישום שיוחסו לו. המערער הורשע על פי הודאתו, וערעורו מופנה כלפי החלטת בית המשפט קמא שלא לאפשר לו לחזור בו ממנה - החלטה מיום 12.11.17.

ההליך בבית המשפט קמא

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום בגין אי קיום צו בית משפט - עבירה לפי סע' 210 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (בנוסחו טרם תיקון מס' 116 לחוק) וכן שימוש במקרקעין הטעון היתר ללא היתר - עבירה לפי סע' 204(א) לחוק (טרם התיקון).

3. על פי עובדות כתב האישום, המערער הינו בעל הזכויות, המחזיק והמשתמש במקרקעין הידועים כגו"ח 15062/133 בשיכון ב' - מס' 87 בטבריה, המהווים יחידת מגורים בבית משותף. על המקרקעין חלה תכנית בניין עיר ג/297.

ביום 8.3.2010 הוגש כנגד המערער כתב אישום במסגרת תיק תו"ב 33853-04-10, בגין ביצוע עבודות ושימוש בחצר הבית המשותף ללא היתר כדן. מדובר בהקמת מבנה בשטח של 60 מ"ר עשוי פלדה, בטון וגג רעפים, שיצר חלל בגובה של שתי קומות (להלן: "המבנה"). ביום 16.6.10 ניתן בהליך האמור גזר דין, בגדרו צווה המערער להרוס את המבנה בתוך 10 חודשים אלא אם ישיג היתר בניה. משלא בוצע צו ההריסה, הוגש כנגד המערער כתב אישום נוסף (תו"ב 18049-06-11), בגין עבירה של הפרת צו שיפוטי. ביום 5.9.11 נגזר דינו של המערער והושתו עליו עונשים שונים (מאסר על תנאי, הפעלת התחייבות, קנס והתחייבות נוספת). חרף גזרי הדין שניתנו, המערער לא ביצע את הצו ואף המשיך לעשות שימוש במבנה. משכך, הוגש נגדו כתב אישום שלישי בגין העבירות דלעיל, הוא כתב האישום נשוא עניינו.

עמוד 1

4. ביום 13.7.17 הודה המערער בעובדות כתב האישום, ובית המשפט קמא הרשיעו בהתאם. אולם, בטרם הגיע המועד לשמיעת טיעונים לעונש, הגיש המערער בקשה לחזור בו מהודאתו. בבקשה טען המערער כי הודאתו ניתנה מחוסר הבנה, שנבע מליקוי בתקשורת בינו לבין בא כוחו דאז, ומאי הבנתו את המתרחש באולם בית המשפט במועד הדיון, כאשר למעשה בשום שלב לא התכוון להודות בכתב האישום, וביקש ועודו מבקש לעמוד על חפותו. המערער הפנה לדבריו בדיון עובר להודאתו, במסגרתם מתח ביקורת על התנהלות העיריה והמשיבה בעניינו. המערער טען בדיון אז, שפעל על פי החלטת העירייה לשדרג מבנים ישנים מטעמי אסתטיקה, ושדרג את המחסן שהיה בחצר הבית המשותף (המבנה נושא כתב האישום). חרף האמור הוגשה בקשת העירייה לצו הריסה, ומשכך, טען כי "**מההתחלה הצו לא היה בסדר**". לטענת המערער, דבריו אלה מעידים בבירור על היעדר כוונה מצדו להודות בכתב האישום. עוד הפנה לעיתוי הגשת הבקשה (טרם שמיעת טיעונים לעונש), באופן שמפריך את החשש מפני היות הבקשה מהלך טקטי בלבד, וטען כי המניע היחיד העומד מאחוריה הוא רצונו להוכיח חפותו.

5. בהחלטה מיום 12.11.17, לאחר ששמע את הצדדים, דחה בית המשפט קמא את הבקשה. לקביעתו, במקרה דנן לא מתקיימות נסיבות המצדיקות חזרה מהודאה, אשר על פי הפסיקה הינן נסיבות חריגות. את קביעתו נימק בכך שטענות המערער נטענו באורח סתמי ללא פירוט אודות הפרטים או העובדות שלא הבין כטענתו ומדוע לא הבין. מדובר בכתב אישום קצר ופשוט, שבמענה לו מתבקש המערער ליתן תשובה פשוטה - אם ביצע את צו ההריסה אם לאו, ואם הינו ממשיך להשתמש במבנה ללא היתר כדיון. עוד הטעים, כי מדובר בכתב אישום שלישי המוגש כנגד המערער בגין אותה בניה, כאשר כתב האישום שקדם לזה שבפנינו - אף הוא בגין הפרת אותו צו שיפוטי. המערער נכח בדיונים בבית המשפט בהליכים הקודמים ואף הודה בעבירת הפרת הצו השיפוטי (בהיותו לא מיוצג), מבלי שהעלה אחר כך טענות כגון אלה המועלות בהליך הנוכחי.

6. לגופו של עניין, המערער היה מיוצג על ידי עו"ד, הדיונים נדחו מספר פעמים, בין היתר לבקשת בא כוחו, אשר עמד על קבלת מלוא החומר הראייתי הרלוונטי. בנסיבות אלה, ולפי שאין בפי המערער טענות בדבר כשל בייצוג ושעה שההודאה נמסרה בבית המשפט התרשם בעצמו כי נמסרה באופן חופשי ומרצון, אין מקום לשעות לו. זאת ועוד, אף לא קיימת סתירה בין דברי המערער בדיון עובר להודאה לבין ההודאה עצמה, ואלה אפילו מחזקים אותה.

7. בית המשפט הוסיף וציין, כי טענתו של המערער בדבר הרצון להוכיח חפותו נטענה באופן סתמי ולקוני, ללא תוכן של ממש. מכל מקום, המערער הודה בכך שלא ביצע את הצו, אך טען כי זה "מלכתחילה לא היה בסדר". לסברתו זו אין מקום, שעה שעסקינו בצו שניתן לפני מספר שנים והפך חלוט זה מכבר. אשר לעיתוי הגשת הבקשה, נקבע בפסיקה כי מבחן העיתוי הינו כלי עזר בלבד, ואיננו פוטר מהצורך בבחינת קיומם של נימוקים מיוחדים, שבמקרה דנן אינם מתקיימים. בעניין זה, נראה כי הבקשה הוגשה לאחר שהמערער הבין את חומרת מצבו בתיק ואת האפשרות להטלת עונשים משמעותיים עליו.

8. למען שלמות התמונה אציין, כי בגזר הדין שניתן ביום 15.4.18 (ע"י כב' השופט יריב נבון), הושתו על

המערער מאסר בפועל של שלושה חודשים שירוצה בחופף לעונש מאסר שנגזר בתיק פלילי אחר, 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, קנס בסך 30,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו לתשלום ב-30 תשלומים, חתימה על התחייבות בסך 20,000 ₪ שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה לפי פרק י' לחוק התכנון והבנייה, הפעלת התחייבות בסך 8,000 ₪ שהוטלה על המערער בתיק תו"ב 18049-06-11 וזאת במצטבר לקנס שהוטל בתיק.

הערעור

9. בהודעת ערעור קצרה ותמציתית עתר המערער לביטול הרשעתו בדין על יסוד הודאתו. לדבריו, בדין בו נמסרה כביכול ההודאה, התנהלו דין ודברים בין בא כוחו לבין בית המשפט שהמערער לא הבין, וכשביקש מב"כ הבהרה מסר לו האחרון שאין צורך בכך וכי יקבל הסבר מאוחר יותר. רק כששב לביתו ובנו הפנה תשומת ליבו לכך, התחוויר לו שהורשע על סמך הודאה שניתנה לכאורה מפיו. המערער מציין כי מיד לאחר הגילוי האמור, פנה לב"כ הקודם (עו"ד דובין) וביקשו שיגיש לבית המשפט בקשה לחזור בו מההודאה, אך עוה"ד החליט להפסיק את הייצוג, ובקשה כאמור הוגשה רק לאחר קבלת ייצוג משפטי חדש.

10. אשר לצו ההריסה שניתן בתיק תו"ב 33853-04-10 (שלהפרתו נטען בהליך זה), טוען המערער כי באותו הליך לא היה מיוצג בידי עו"ד, ובמעמד גזר הדין כל שנמסר לו זה שעליו להשיג היתר בניה (ולצורך כך להכין תכניות) בתוך 10 חודשים מיום מתן גזר הדין. אף שהמערער פעל בהתאם להחלטת בית המשפט, עיריית טבריה סירבה ליתן לו היתר בתואנות שווא, כגון שלא ניתן לבנות בקרקע מבנה נוסף, אף שהבניה אפשרית בהתאם לתב"ע. משכך, המערער טען בפני בית המשפט בהליך קמא כי לא קיים צו הריסה וממילא לא ניתן היה להפר אותו.

11. יתרה מזו, בפי המערער טענות הגנה שונות ביחס לטענה כי הפר צו שיפוטי. כך למשל, הוא יכול לטעון כי באכיפת הצו גורמי האכיפה כשלו ולא מילאו אחר ההוראות שניתנו לגביו. בנוסף, כי הצו אינו בר אכיפה או שטרם הגיעה העת לנקיטת הליך לאכיפתו, וכי אינו מפורש דיו באופן שלא ניתן לבצעו. לשיטתו, משבית המשפט קמא לא אפשר לו לטעון לעניין חוקיות הצו ולזכות בהגנה ראויה, הרי שהכרעתו שגויה ויש לבטלה.

12. בדיון שהתקיים בפניי אף נטען כי המערער כבר קיבל היתר, ובהמשך כי ההיתר "בשלבי סיום", ושהמערער כבר שילם את האגרות הנחוצות. בנוסף טען, כי במסגרת ההליכים הקודמים הודה בעבירות בגין הועמד לדין, כאשר לדבריו "הגענו להסדר של עשרה חודשים בתיק הראשון ובתיק השני שאשלם קנס וייגמר הסיפור ואקבל היתר" (עמ' 4 ש' 18-19). המערער טען אף כנגד השיהוי שחל, לגישתו, בנקיטת ההליכים לאכיפת הצו.

טענות המשיבה

13. המשיבה מצדה עותרת לדחיית הערעור. לטענתה מדובר במי שמפר צו שיפוטי במופגן, ודבריו בדיון בערעור לפיהם לא יבצע את הצו שביצעו משול בעיניו לקטיעת ידו, מדברים בעד עצמם. בניגוד לטענות המערער, מדובר בצו ברור וחד משמעי ואין כל ממש בטענה זו. טענת המערער כי שילם את האגרות איננה נכונה, ולמצער, לא הוכחה. יש אף לדחות את טענותיו ביחס לב"כ הקודם שעה שלא נטען לכשל בייצוג, ומכל מקום המערער לא עמד על בירורן בהליך קמא.

דין והכרעה

14. לאחר עיון בהודעת הערעור ובתיק קמא, ולאחר ששמעתי דברי הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. לא נפלה כל שגגה בהחלטת בית המשפט קמא וקביעותיו כולן מקובלות עליי. להלן אפרט טעמיי.

15. כאמור, סע' 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 מאפשר לנאשם שהודה לחזור בו מהודאתו בכל שלב של המשפט, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו. כפי שמציין בית המשפט קמא, רשות כזו תינתן במקרים חריגים, מקום בו קיים חשש שנגרם לנאשם עיוות דין, כגון כאשר ההודאה ניתנה שלא מרצון חופשי ומתוך הבנה, או שהושגה באמצעים לא כשירים (ראו ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל (20.3.14) (להלן: "עניין פלוני")). אף בעניין סמחאת (ע"פ 3754/91) אליו הפנה המערער, המשקף, לכאורה, גישה מקלה יותר לבחינת בקשה לחזרה מהודאה כאשר זו מוגשת טרם גזירת הדין, נקבע כי יש לבחון מהי הסיבה הכנה והאמיתית לבקשה. המבחן המהותי לצורך הכרעה בבקשה הינו "מבחן המניע", קרי, קיומו של רצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאתו השווא שמסרו ולהוכיח חפותו, או במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית (עניין פלוני).

16. ולענייננו - המערער טוען כי הודאתו הינה תולדה של כשל תקשורתי בינו לבין בא כוחו ואי הבנת המתרחש בדיון. בדין נדחו טענות אלה בבית המשפט קמא. עיון בפרוטוקול הדיון מיום 13.7.17 אכן מעלה כי המערער השמיע טענות שונות כנגד התנהלות המשיבה ביחס לצו ההריסה, ואף טען כי "מלכתחילה הצו לא היה בסדר" (עמ' 9 ש' 7). יחד עם זאת, בהמשך תועדה הודאתו המפורשת, לפיה כתב האישום הוקרא לו והוא הבין את תוכנו, ובתשובה הוא מודה בעובדותיו. הודאה זו, בניגוד לדבריו, נמסרה מפיו שלו ולא מפי בא כוחו בשיח כזה או אחר עם בית המשפט, ובית המשפט קמא התרשם, כפי שציין בהחלטתו, כי ההודאה ניתנה לאחר שהמערער הבין את כתב האישום והודה בו בפה מלא. יתרה מכך, כפי שקבע בית המשפט קמא, הדברים שהשמיע המערער טרם הודאתו רק מחזקים את אמיתות ההודאה.

17. טענת המערער בדבר אי הבנה מסוימת בינו לבין בא כוחו, נטענה באורח כללי וסתמי, וכקביעת בית המשפט קמא היא חסרה תוכן עובדתי כלשהו, להבהיר מה לא הובן ומדוע - כתב האישום, העובדות המופיעות בו, האישום המיוחס או עניין אחר כלשהו הקשור בהודאה עצמה. כזכור, אין טענה בדבר כשל בייצוג, והמערער עצמו אישר בפניי כי את עובדות כתב האישום הבין (עמ' 5 שורה 28 לפר' הערעור). גם משום כך אין לשעות לו.

18. יתרה מזו, לגוף העניין, וזאת בבחינת העיקר - אין מחלוקת כי הצו נושא כתב האישום לא בוצע עד לעצם יום זה, והמערער אף טען בפני הערכאות השונות (לרבות ערכאה זו) כי אין בדעתו לבצעו. טענת המערער לפני כי קיבל היתר בנייה או שההיתר הינו בהישג יד, נטענה בעלמא, ללא צירוף אסמכתאות בהליך זה או בהליך קמא.

19. אשר לטענות הנוגעות לחוקיות הצו - מדובר, כאמור, בהליך שלישי המתנהל בגין אותה בנייה. בהליך שקדם להליך זה הועמד המערער לדין בגין הפרת אותו צו, וגם במהלך הדיון שם הלין תחילה כנגד התנהלות המשיבה, אך הודה לבסוף בעבירות שיוחסו לו. ממילא אין מקום לקבל את הטענות המועלות בהליכים הנוכחים ביחס לצו חלוט אשר ניתן בעניינה של בנייה לא חוקית לפני כעשר שנים (בתיק תו"ב 33853-04-10), ואשר ערעור עליו לבית המשפט המחוזי (ע"פ 20913-07-10) נדחה. הצו ברור וחד משמעי, מתייחס לבנייה נשוא האישום והמערער צווה זה מכבר להורסו, אלא אם יעלה בידיו להכשיר את הבנייה. זו לא הוכשרה עד היום.

20. בנסיבות אלה, אף בהתחשב בעיתוי הגשת הבקשה לחזרה מהודאה (לפני גזר הדין), לא ראיתי כי בפי המערער טענה כלשהי שיש לשעות לה ועל כן הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ב טבת תש"פ, 09 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.